

Łososina Dolna

Łososina Dolna - leżąca na pograniczu Beskidu Wyspowego i Pogórza Rożnowskiego, przy ujściu Łososiny do Dunajca, wzdłuż drogi krajowej 75 miejscowość stanowi centrum gminy Łososina Dolna. Właśnie tutaj znajdują się Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, zespół szkół oraz liczne placówki handlowe.

Charakterystycznym punktem Łososiny Dolnej, z daleka witającym kierowców podróżujących drogą z Brzeska do Nowego Sącza, jest lotnisko [Aeroklubu Podhalańskiego](#). Warto się tutaj zatrzymać i zwiedzić hangary, jak również skorzystać z okazji, wzbić się w niebo i podziwiać piękną okolicę z lotu ptaka. Lotnisko jest również miejscem, gdzie odbywa się w maju doroczne „Święto Kwitnących Sadów” czy cykliczny Festyn Lotniczy z okazji Święta Lotnictwa Polskiego (miesiące wakacyjne).

Do niedawna atrakcją Łososiny Dolnej był zabytkowy [kościół parafialny pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła](#) z 1739 r. Był, bo w 2003 r. drewniana świątynia została rozebrana, a następnie zrekonstruowana w Sąddeckim Parku Etnograficznym w Nowym Sączu (ul. Lwowska 226). Ze „starego” kościoła pozostał w Łososinie zabytkowy, pochodzący z XV w. obraz Matki Bożej Pocieszenia.

W Łososinie Dolnej znajduje się również zabytkowy dwór ziemiański LINK z 1905 r. Niestety, znajduje się on w rękach prywatnych i można go obejrzeć tylko z zewnątrz.

We wsi działają zespół pieśni i tańca „Jakubkowanie” oraz Parafialno-Gminna Orkiestra Dęta. Tutaj swoją siedzibę ma również prężnie działające Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich, w którego skład wchodzi 10 KGW z terenu gminy.

HISTORIA

Wzmianka o wsi Jakubkowice, tak bowiem brzmiała pierwsza nazwa Łososiny, pojawia się już w 1304 r. W 1339 r. wieś otrzymała od królowej Jadwigi, wdowy po Władysławie Łokietku, prawa niemieckie. Jednocześnie królowa poleciła wybudować w Jakubkowicach kościół, wyposażając go łanem roli, dziesięciną, karczmą, pastwiskami oraz wolnym wyrębem w lesie. W tym samym roku wioska została nadana wraz z okolicznymi dobrami rycerzom Pawłowi, Benedyktowi i Węgrzynowi.

W okresie średniowiecza włość łososińską stanowiły miejscowości: Jakubkowice, Łączne, Sadowa i Zawadka. Jej kolejnymi właścicielami byli panowie z Bilska, a następnie jej części posiadli Pietrasz z Roćmirowej, Prandora, Beata, Warcisław (komornik sądu ziemskiego w Czchowie) i Jadwiga z Odunowa.

KALENDARIUM

- 1387-1400 - właścicielami Jakubkowic i Roćmirowej jest rodzina Włodków herbu Turzyna;

-1470-1474 - Jakubkowice w rękach starosądeckich klarysek;

- 1474 r. - właścicielem wsi zostaje Jan Wiernek Gaboński z Bilska;

- 1477 r. - Mikołaj Wiernek, pan na Jakubkowicach i Bilsku, zapisuje na tych dobrach w sądzie ławniczym w Nowym Sączu odprawę dla swej żony Zdzichny ze Stadnik, herbu Szreniawa, córki Zbigniewa;

- do 1522 r. - dobra jakubkowickie są własnością rodziny Dymlińskich;

- 1505-1506 - Jan z Wiatrowic Wiktor herbu Brochwicz kupuje część wsi od dotychczasowego właściciela - Jana z Dymlina Dymlińskiego, który - jak podają źródła - jest jeszcze właścicielem w 1522 r.;

- 1529 r. - Jan Wilamowski właścicielem Jakubkowic;

- 1564-1581 - wieś w rękach Stanisława Wiktora herbu Brochwicz;

- wiek XVII przynosi rozdrobnienie własności szlacheckiej na tych terenach;
- 1629 r. - Jan Wierzbęta herbu Janina posiada w dorzeczu górnego Dunajca wioski: Jakubkowice, Biała, Bilsko i Ostra Góra;
- 1681 r. - właścicielem Jakubkowic jest Adam Wierzbęta herbu Janina, poborca woj. krakowskiego (w 1691 r. zostaje on także właścicielem Bilsko);
- wiek XVIII – poszczególne wsie lub ich części są w posiadaniu rodzin Osieckich, Sędzimirów Stadnickich, Taszyckich, Bułakowskich, Zarembów i Głębockich.
- lata 20. XIX w. – Jakubkowice w rękach Pieniążków herbu Odrowąż;
- 1828-1835 - właścicielem Jakubkowic z przyległościami jest Maciej Kazimierz Przychocki herbu Trzaska. Jego potomkowie byli właścicielami wioski do 1896 r.;
- 1846 r. – rzeź galicyjska nie oszczędza również tych terenów. Dzięki proboszczowi Franciszkowi Gabryelskiemu nie spalono kościoła, ale dwory ziemiańskie w Łososinie i Łącznym nie uniknęły rabunku;
- 1896 r. -Maria Przychocka wnosi Jakubkowice we wianie Adamowi Dunikowskiemu herbu Abdank;
- do 1945 r. – wieś w rękach rodziny Dunikowskich;
- w okresie II wojny światowej na terenie gminy Łososina działała placówka partyzantki AK "Dolina";
- 1 stycznia 1970 r. – w ramach ujednolicania nazewnictwa państwowego nazwę parafii Jakubkowice zmieniono na Łososina Dolna.

Zobacz: Legenda o powstaniu wsi: Jakubkowic, Bilsko, Michalczowej i Witowic